

Mælkeribruget i Danmark 1902.

Af Professor *B. Bøggild*.

Aaret 1901 var et meget godt Aar for det danske Mælkeribrug. Aaret 1902 blev ikke fuldt saa godt. Særlig karakteristisk for disse to Aar har det været, at Sommeren 1901 var ualmindelig varm og Sommeren 1902 i Modsætning dertil ualmindelig kold. — Flæskepriserne have været særdeles gode begge Aar, men Gjennemsnitsprisen paa Smør har i 1902 ikke været saa høj som i 1901.

I de fleste Egne af Landet havde Efteraaret 1901 været temmelig græsfattigt, men mange Landmænd tøvede dog længst mulig med at binde hele Besætningen paa Stald, fordi Foderbeholdningerne ingenslunde vare store, om end alt Foderet gennemgaaende var bjærget i god Stand i den varme Sommer. — Allerede i November indtraf der en pludselig og streng Vinterperiode med saa stærkt Snefald i det nordlige og vestlige Jylland, at Jærnbannerne bleve ufarbare i flere Dage, og Transporten af Mælken til Mælkerierne blev meget besværlig og uregelmæssig. Sneen smeltede dog hurtig bort igjen, og Is havde der næsten intet været af, saa Mælkerierne stode ved Aarsskiftet næsten alle med fuldstændig tomme Ishuse, og da hele Januar havde mildt Vejr, begyndte mange Mejerister at nære Frygt for Ismangel.

Heldigvis bragte Februar smukt Frostvejr, der varede ved saa længe, at alle Ishuse bleve godt fyldte med klar Is af passende Tykkelse, som hjærgedes i tørt og smukt

Vejr, saa Isen var let at arbejde med. — I Marts blev det atter mildt Vejr, og man begyndte at haabe paa tidligt Foraar for at faa en Del af Besætningen ud, saaledes at der kunde spares noget paa det dyre Kraftfoder, der maatte bruges i ret stor Mængde for at faa det hjemmeavlede Foder til at slaa til; men der kom ingen Græs i April og endnu langt ind i Maj havde Græsmarkerne omtrent samme Udseende, som de havde haft i Marts, saa Folks Taalmodighed blev haardt prøvet. Vejret vedblev at være koldt, saa Græsset voxede ikke, og da Køerne midt i Maj begyndte at komme ud, var det de fleste Steder, fordi Beholdningerne af Vinterfoder vare opbrugte, og desværre ingenlunde fordi Græsningen og Vejrliget indbød til at sætte Køerne ud.

Danmarks Overskuds=Indførsel i Millioner Pund af

Landbrugsaaet	Kornvarer uformalede og formalede	Oliekager og Oliekagemel	Klid
1898—1899	1208.2	289.2	127.1
1899—1900	1249.7	412.9	98.6
1900—1901	999.6	431.6	67.3
1901—1902	1211.8	477.5	158.5

Forbruget af indkjøbte Foderstoffer har været stort, ja større end nogensinde tidligere, hvilket belyses ved Tallene i hosstaaende Tabel over Overskudsindførselen. Af de indførte Kornvarer var kun knap Halvdelen Majs, saaledes at Indførselen heraf blev meget mindre end de foregaaende Aar, hvilket hidrørte fra, at Prisen hele Aaret igjennem var saa høj, 5—5½ Øre pr. Pd., at man maatte søge saa vidt mulig at undvære den. Særlig i Amerika var Majsens dyr, og hvad der indførtes, kom for en stor Del fra det sydlige Rusland. — Formedelst den høje Pris paa Majs og tildels ogsaa paa al anden Sæd, blev Klid

atter forholdsvis meget benyttet, idet Prisen paa dette Foderstof holdt sig den største Del af Aaret omtrent som i 1901 paa c. $4\frac{3}{4}$ Øre pr. Pd. — Tabellen viser, at medens Forbruget af Klid de nærmest foregaaende Aar var stærkt aftagende, er Overskudsindførselen nu pludselig stegen stærkt. Den pludselige Tilvæxt i Forbruget af Klid skyldes vel ogsaa for en Del den Omstændighed, at Oliekagerne og særlig Bomuldsfrøkagerne, som nu benyttes mest ved Siden af Roerne, vare i stigende Pris. — Efterspørgslen gjælder jo nu særlig de mest kvælstofrige Kager, og man har derfor i 1902 haft det Særsyn, at medens Bomuldsfrøkager og Solsikkekager ere stegne i Pris til 6 Øre og derover, er Prisen paa Rapskager, der tidligere vare saa meget efterspurgt, gaaet ned til 5 Øre pr. Pd.

I sin Helhed var Mælkeproduktionen i Vinterhalvaaret meget stor, om end Vinterfodringen maatte begynde tidlig og vare længe, samtidig med at Foderet var dyrt. Mælkerierne fik meget Mælk at arbejde med, og Overskudsudførselen af Smør var meget større end nogen tidligere Vinter, — et Vidnesbyrd om, at Køernes Malkeevne er i god Fremgang.

Endelig i Slutningen af Maj kom der et Par varme Dage. I de fleste Egne af Landet kom Plantevæxten nu hurtig frem, og der blev pludselig rigelig Græsning til Køerne samt mange Steder en Del Kløver til Høslet. I Begyndelsen af Juni faldt der en ret god Regn, og Slutningen af Juni bragte dog nogen Varme. Men Jordskorpen blev nu tør, og da Vejret fremdeles blev koldt i Juli, vilde Græsset ikke komme igjen, hvor Køerne havde afgræsset det. Der var stærk Blæst og koldt Vejr for Køerne at staa paa Marken i. Agerhøet blev hurtig vejret; men Græsningen paa Markerne blev meget sparsom, og Engene saa ret tarvelige ud formedelst Mangel paa Sol og Varme.

Den egentlige Sommertid syntes helt at udeblive. I Juli og August udviklede Plantelivet sig kun meget langsomt. Græsningen var vedvarende sparsom; Vejret var

stadig koldt og hyppig blæsende for Køerne at ligge ude i, og paa mange Mælkerier fik man ikke saa meget Mælk at arbejde med, som man havde ventet. Det foregaaende Aars Avl var opbrugt i Løbet af den lange Vinter, og man betænkte sig paa at tage Køerne paa Stald, da Afgrøderne saa smaa ud for den kommende Vinterfodring. Mange Køer fik kun en utilstrækkelig Sommerforplejning, og Resultatet blev da ogsaa, at Overskudsudførselen af Smør her fra Landet blev mindre i Sommerhalvaaret 1902 end i de tilsvarende 6 Maaneder af 1901, nemlig 61.0 Mill. Pd. i 1902 imod 62.7 Mill. Pd. i 1901.

Vil man dernæst søge Aaret belyst ved at undersøge nogle enkelte Mælkeriers Aarsregnskaber og sammenligne disse med de samme Mælkeriers Regnskaber fra det foregaaende Aar, kan det først meddeles, at det samme sjællandske Andelsmælkeri, hvis Regnskab har været omtalt i de nærmest foregaaende Aar, og som i 1901 havde 5550 Pd. Mælk pr. Ko, et Mælkeforbrug af 24.⁸⁹ Pd. Mælk til 1 Pd. Smør, en Salgspris af 97.¹² Øre pr. Pd. Smør og en Driftsudgift med Renter og Afdrag af 392 Øre pr. 1000 Pd. Mælk, i Aaret 1902 har haft 5478 Pd. Mælk pr. Ko, ialt 4,048,235 Pd. Mælk, Mælkeforbruget til 1 Pd. Smør har været 24.⁷⁹ Pd., Salgsprisen har været 96.²⁸ Øre pr. Pd. Smør og Driftsudgifterne med Renter og Afdrag 389 Øre pr. 1000 Pd. Mælk. — Resultatet er altsaa en lille Nedgang i Mælkeudbytte pr. Ko og i Smørpris, men heldigvis ogsaa en lille Nedgang i Mælkeforbrug til 1 Pd. Smør og i Driftsudgifterne; og det endelige Resultat bliver, at Mælken er betalt med en Nettopris af i Aaret 1900 3.⁴² Øre pr. Pd., i 1901 3.⁵³ Øre og i 1902 3.⁵¹ Øre pr. Pd., medens der hvert Aar er leveret Andelshaverne 95 pCt. Skummetmælk og Kjærnemælk gratis tilbage, — eller hvis den tilbageleverede Mælk sættes til 1 Øre pr. Pd., have de faaet 17.⁸⁴ Øre fuldstændig Netto pr. Kande Sød-mælk hjemme ved deres Stalddør i 1902, medens de i 1901 fik 17.⁹² Øre pr. Kande.

Fra det samme meget mønsterværdige jydsk Andelsmælkeri med stor Osteproduktion, der er omtalt i de foregaaende Aarsberetninger, foreligger omstaaende Regnskab for Tiden 1. November 1901 til 31. Oktober 1902. — Der er modtaget 6,812,110 Pd. nymalket, medens der i 1901 blev indvejet 6,141,200 Pd., altsaa er Mælkemængden noget forøget, hvilket her for en Del skyldes, at der endnu af og til er nogen Tilgang af nye Andels-havere, der hidtil have leveret Mælk til et Par nærliggende Fællesmælkerier. — Driftsudgifterne, der i 1901 var 413 Øre pr. 1000 Pd. Mælk, har i 1902 været 383.5 Øre pr. 1000 Pd. — Mælkeforbruget, der i 1901 var 26.0 Pd. Mælk til 1 Pd. Smør, har i 1902 været nøjagtig det samme; men Salgsprisen for Smør, der i 1901 var 98.78 Øre pr. Pd., er i 1902 gaaet ned til 97.11 Øre pr. Pd.

Der er i Aarets Løb til Ostelavningen medgaaet 663,019 Pd. nymalket Mælk, og der er tilvirket c. 60,000 Pd. Gouda- og Edamost, over 85,000 Pd. Ost af $\frac{1}{4}$ Sødsmælk og $\frac{3}{4}$ Skummetmælk og Kjærnemælk samt en mindre Del Ost alene af Centrifugemælk og Kjærnemælk. — Nettoprisen, hvortil hele den store Mælkemængde er udbragt, der i 1900 var 4.422 Øre pr. Pd. og i 1901 4.516 Øre, har i 1902 været 4.479 Øre pr. Pd., altsaa Andelshaverne, alle de mange større og mindre jydsk Bønder, have i dette Mælkeri faaet Mælken betalt med en Nettopris af 17.92 Øre pr. Kande hjemme ved deres Stalddør, medens de i 1901 fik 18.06 Øre pr. Kande.

For det vestjydsk Andelsmælkeri, hvis Regnskab ogsaa offentliggjordes sidste Aar, har Udbyttet været, som det fremgaar af omstaaende Regnskab. Der er indvejet 8,719,346 Pd. Mælk imod 8,133,081 Pd. i 1901, saaledes at der her har været en god Stigning i Mælkemængden. — Mælkeforbruget til 1 Pd. Smør, der i 1901 var 26.60, har i 1902 været 26.62, og Smørprisen er gaaet ned fra 97.5 til 95.5 Øre pr. Pd. — Driftsudgifterne pr. 1000 Pd. Mælk er gaaet ned fra 443 Øre til 384 Øre, dels fordi der i Aar ingen større Anskaffelse af Inventar har været

Udgifter

paa et jydsk Andelsmælkeri med stor Osteproduktion.

	Ialt Kroner	Øre pr. 1000 Pd. Mælk
Kjørsel	6,739. ⁵⁶	98. ⁹
Brændsel	2,809. ²⁵	41. ²
Lønninger	4,795. ⁵³	70. ⁴
Bødkerarbejde	222. ⁵¹	3. ³
Is	132. ⁵⁰	1. ⁹
Olie	101. ¹⁰	1. ⁴
Salt, Farve, Kalk, Soda m. m.	1,109. ⁴⁶	16. ³
Bygningernes Vedligeholdelse	180. ⁷⁰	2. ⁶
Mælkevognenes Vedligeholdelse	635. ⁸⁰	9. ³
Inventarets Vedligeholdelse	2,238. ⁵³	32. ⁸
Papir, Porto o. l.	492. ⁴⁶	7. ²
Nyt Inventar	1,651. ⁷⁵	24. ²
Afdrag og Renter	4,535. ⁷⁹	66. ⁶
Andre Udgifter	504. ⁷²	7. ⁴
Ialt ... *	26,149. ⁶⁶	383. ⁵

Indtægter

paa et jydsk Andelsmælkeri med stor Osteproduktion.

235,351 Pd. Smør à 97. ¹¹ Øre	228,486. ²⁴ Kr.
Salg af Ost, 157,879 Pd.	49,562. ⁴¹ —
Andelshaverne for Ost, 17,368 Pd.	3,221. ⁵⁵ —
Salg af Mælk og Fløde	2,754. ⁴⁶ —
Andelshaverne, Skummet- og Kjærnemælk 4 142,966 Pd.	41,429. ⁰⁶ —
— Valle 2,124,671 —	5,311. ⁶⁷ —
— Fløde	34. ⁷³ —
Andre Indtægter	470. ⁰⁶ —
Ialt ...	331,270. ⁷⁸ Kr.

Der er ialt indvejet 6,812,110 Pd. Mælk, altsaa er

Mælken udbragt i 4.⁸⁶³ Øre pr. Pd.

Der er udbetalt Andelshaverne for Mælk 245,583 Kr.

52 Øre, altsaa 3.⁶⁰⁵ — —Difference 1.²⁵⁸ Øre pr. Pd.Driftsudgift ... 0.³⁸⁴ — —Overskud 0.⁸⁷⁴ Øre pr. Pd.

Udgifter

paa et vestjydsk Andelsmælkeri.

	Ialt Kroner	Øre pr. 1000 Pd. Mælk
Kjørsel af Mælk	15,597.44	178.9
Kjørsel af Kul og Smør	261.16	3.0
Lønninger	4,465.14	51.2
Brændsel	2,284.17	26.2
Is	157.50	1.8
Smørtæer, Pergament m. m.	4,640.12	53.2
Salt, Farve, Løbe, Olie	859.27	9.8
Vedligeholdelse af Bygninger og Vej	159.05	1.8
Vedligeholdelse af Inventar	1,308.03	15.0
Renter og Afdrag	2,519.88	28.9
Andre Udgifter	1,208.44	13.8
Ialt	33,461.10	383.7

Indtægter

paa et vestjydsk Andelsmælkeri.

327,551 Pd. Smør à 95.5 Ore pr. Pd.	312,199.38 Kr.
8,190,964 Pd. Skummetmælk og Kjærnemælk à $\frac{1}{2}$ Øre	40,954.82 —
51,400 Pd. Skummetmælk og Kjærnemælk á 1 Øre	514.00 —
18,397 Pd. Ost à 1 Øre pr. Pd.	183.97 —
Affald	364.00 —
Andre Indtægter	429.66 —
Ialt	354,685.83 Kr.

Der er ialt indvejet 8,719,346 Pd. Mælk, altsaa er

Mælken udbragt i 4.062 Ore pr. Pd.

Der er udbetalt Andelshaverne for Mælk 295,316.56 Kr.,

altsaa 3.387 — —

Difference 0.675 Ore pr. Pd.

Driftsudgift 0.384 — —

Overskud 0.291 Ore pr. Pd.

nødvendig, og dels fordi der har været mere Mælk at fordele Udgifterne paa, hvorhos særlig Udgiften til Brændsel er bragt godt nedad.

Som den store Kjørselsudgift tyder paa, ligger dette store Mælkeri i en noget tyndt befolket Egn. Der er 330 Andelshavere, og Ostelavningen er her ordnet saaledes, at hver Andelshaver kan faa en vis Mængde Mælk lavet i Ost daglig i Sommermaanederne mod at betale 1 Øre pr. Pd. Ost, medens Vallen leveres dem gratis, og Mælken, som laves i Ost, bogføres til samme Pris, nemlig $\frac{1}{2}$ Øre pr. Pd., som den Skummetmælk og Kjærnemælk, der udvejes direkte til Andelshaverne. — Regnskabet viser, at her er hvert Pund Sødmælk udbragt i $3.387 + 0.291$ Øre = 3.678 Øre, altsaa 14.712 Øre pr. Kande; men saa maa det erindres, at Skummetmælken kun bogføres til 2 Øre pr. Kande. For 1901 var det tilsvarende Tal 14.924 Øre pr. Kande, altsaa noget større. — At Resultatet er mindre godt her end paa de to andre Mælkerier, skyldes ikke alene den noget lavere Smørpris, men mere, at Mælkeforbruget til et Pund Smør her er større; og bemærkes maa det, at det er noget, som er meget almindeligt i Vestjylland, at Mælken dér er magrere end i de fleste andre Egne af Landet.

De her anførte ere vel kun tre tilfældig valgte Regnskaber fra forskellige Egne af Landet, men de belyse dog formentlig nogenlunde Aarets Udbytte i Sammenligning med de nærmest foregaaende. — Mælken er i 1902 gennemgaaende ikke udnyttet til saa høj en Pris som i 1901, — men her kan der være Anledning til at bemærke, at i alle de tre foreliggende Regnskaber ses Driftsudgifterne at være blevne bragt noget nedad. I sin Helhed kan det uden Tvivl med Rette siges, at man nu paa adskillige Mælkerier har faaet Opmærksomheden henvendt paa Betydningen af at faa Rede paa, hvorledes det forholder sig med Driftsudgifterne. Hertil har »Driftsstatistikken« bidraget; men endnu er der meget at udrette paa dette Omraade.

Grosserersocietetets Topnotering.

Gjennemsnittspris i Øre pr. Pd.

	1896-97	1897-98	1898-99	1899-1900	1900-1901	1901-1902
November ..	98.0	97.3	99.0	101.0	104.6	103.0
December...	100.0	96.8	104.0	104.0	106.8	100.0
Januar	98.5	92.5	96.0	98.0	105.4	94.0
Februar	93.8	94.0	95.0	94.0	99.3	99.0
Marts	89.0	92.0	95.6	89.6	96.0	96.0
April	83.4	84.8	87.5	88.0	91.8	95.0
Maj	79.5	77.5	81.3	87.2	88.0	90.0
Juni	79.5	76.0	81.4	92.0	88.0	90.0
Juli	82.0	74.3	87.5	92.0	88.5	90.0
August	88.3	80.0	100.2	100.8	95.2	88.3
September ..	96.0	91.6	110.5	99.0	102.3	96.5
Oktober	93.0	99.5	110.3	100.8	107.2	101.0
Gjennemsnit for hele Aaret	90.1	88.1	95.65	95.5	98.0	95.1

Som alle de tre her meddelte Regnskaber viser, er Smørret i 1902 bleven betalt med en noget mindre Pris end i 1901. Hvor stor Nedgangen har været, kan være noget forskjellig for de forskjellige Mælkerier, men sikkert er det, at den ingen Steder har været saa stor, som hosstaaende Tabel over Grosserersocietetets Topnotering synes at udvise. Tabellen angiver, at Smørprisen skulde have været næsten 3 Kr. lavere, men enhver, der kjender lidt til de virkelige Forhold, véd, at det ikke forholder sig saaledes. Det er den saakaldte Topnotering, der ikke længere svarer til sit Navn, og der er nu kun meget faa Mælkerier, hvis Smør ikke betales over Top. Vi staa i Begreb med at komme ind i det samme Uføre som før 1894, og skal det blive ved at gaa som i det sidste Aars Tid, at Noteringsudvalget ikke vil notere den virkelig betalte Pris, men stadig lader Noteringen synke mere og mere under de virkelige Markedspriser, saa maa Note-

ringen siges at være et absolut usolidt Grundlag for enhver ærlig Handel, og Producenterne ville i saa Tilfælde vist nok være bedre tjente med, om denne falske Notering ophørte med at existere.

I 1901 fik et ret betydeligt Antal Mælkerier $\frac{1}{2}$ —1 Øre pr. Pd. over Noteringen; men ved Slutningen af 1902 fik mange Mælkerier 1—2 Øre over Top, og gennemgaaende viste det sig, at jo længere man ventede med at sælge sit Smør, jo nærmere man kom November, desto højere Overpriser blev der tilbudt; men iøvrigt maa der her angaaende Smørhandelen og Smørexporten henvises til Artiklen »Danmarks Smørexport 1901—1902«, der blev trykt i Tidsskriftets sidste Hæfte for 1902, og som kom Læserne i Hænde i Slutningen af December Maaned.

Englands Indførsel af Smør i Cwts.

(101.6 Pd. dansk.)

Fra	1898	1899	1900	1901	1902
Rusland	209,738	378,452	489,091
Sverrig	294,962	245 509	196,041	180,212	191,591
Danmark	1,465,030	1,430,052	1,486,342	1,597,186	1,703,032
Tyskland	41,231	36,953	36,042	26,983	26,418
Holland	209,324	384,810	282,805	298,912	393,261
Frankrig.....	416,821	353,942	322,048	311,601	414,141
N. S. Wales	34,391	43,561	83,061	59,650	17,641
Victoria	124,223	211,744	264,603	186,141	62,819
New Zealand.....	69,949	111,639	162,871	167,343	157,993
Kanada	156,865	250,083	138,313	215,588	285,765
Forenede Stater ..	66,712	159,137	56,046	150,126	54,458
Andre Lande	269,585	262,331	139,606	130,696	177,967
Ialt ...	3,209,093	3,389,851	3,378,516	3,702,890	3,974,177

Her skal kun Opmærksomheden henledes paa de meget interessante Tal i hosstaaende Tabel over Englands

Indførsel. Disse Tal omfatte Kalenderaarene, og Tabellen forelaa derfor ikke, da forannævnte Artikkel om Smør-eksporten blev skreven. — Først ses, at Rusland, hvori saavel Finland som Sibirien er indbefattet, har en betydelig Stigning at udvise. Sverrigs i de foregaaende Aar ret store Nedgang ses at være standset. Her fra Danmark er der en Stigning omtrent af samme Størrelse som Stigningen fra Rusland. Endvidere er der Stigning baade fra Holland og Frankrig; men dernæst er der stor Nedgang baade fra N. S. Wales og Victoria. Det ses, at disse store australske Kolonier, om hvilke det for faa Aar siden i Handelsberetningerne hed, at deres Produktion af Mælk og Smør var i rivende Udvikling, i 1902 næppe har sendt en Fjerdedel af, hvad der kom i 1900. Aarsagen angives at være Mangel paa Græs, hvoraf der tidligere blev sagt at være ubegrænset Overflod.

Den samlede Indførsel af Smør til England ses at beløbe sig til næsten 4 Millioner Cwts., og i de to sidste Aar har der været en ret betydelig Stigning i Sammenligning med 1899 og 1900. — Værdien af Englands Indførsel af Smør angives for 1902 til 20,527,934 Lst., og af dette Beløb er 9,302,362 Lst. gaaet her til Danmark, altsaa her fra Landet er der i 1902 exporteret Smør alene til England til en Værdi af c. 169 Millioner Kroner.

Osteproducenterne have haft et forholdsvis godt Aar i 1902. — Sommeren 1901 var jo meget vanskelig formedelst den stærke og langvarige Varme; men da man i Løbet af Efteraaret og Vinteren kom af med de mange Vragoste, bedrede Forholdene sig, idet Svinepriserne stadig vare saa høje, at de fleste Andelshavere vare villige til at tage meget Mælk hjem, saaledes at Osteproduktionen paa de fleste Mælkerier kunde holdes indenfor passende Grænser i Forhold til Lokalernes Størrelse og de forhaandenværende Afsætningsforhold.

Da Foraaret kom, hed det sig, at Ostehandlerne vare tilbageholdne med at gjøre Indkjøb, og Producenterne,

som havde det foregaaende varme Aars Vanskeligheder i frisk Minde, vare vistnok ogsaa mere end almindelig forsigtige med Fyldningen og Pasningen af Ostelagrene. Og da Sommeren saa slet ikke bragte Varme, gik det meget let at holde Skik paa Ostene, saaledes at man ved Aarets Slutning i usædvanlig Grad var fri for Vragoste, og gjen-nemgaaende kun havde en mindre Mængde Ost paa Lager, end man ofte tidligere Aar har haft.

Det er et ret betydeligt Antal Mælkerier i Landets forskellige Egne, hvor man nu laver en større eller mindre Mængde Ost af delvis Sødmælk, og mange Steder er Afsætningen af disse halvfede eller kvartfede Ost i Tiltagen, men paa andre Steder synes Beboerne endnu ikke at være komne til Erkjendelse af, at god Ost til 25—30 Øre pr. Pd. er meget billigt Paalæg, som det betaler sig at bruge i ret stor Udstrækning. — En Del Ost laves som Efterligning af Edam- og Goudaost, og af sidstnævnte Sort siges en større Producent at have exporteret ret betydelige Mængder i ugentlige Sendinger til London og ogsaa til Hamborg. Prisen har imidlertid været hemmeligholdt, og Mængden kan næppe have været ret stor, da hele Landets samlede Udførsel kun beløber sig til 208,310 Pd., medens den sædvanlige Export til Kolonierne, Skibsproviantering o. l. Aaret før var 160,000 Pund. — Indførselen var 2,042,701 Pd., saaledes at Overskudsindførselen blev 1,834,391 Pd., medens den Aaret før var 1,873,151 Pund.

De samvirkende Forsøgsostninger, der nu omfatte baade Jylland, Fyn, Sjælland og Lolland-Falster, har i Aar ved Hjælp af en Statsbevilling iværksat en Konkurrence mellem Ostelagre, ved hvilke Folkethingsmand Rosleff, Overassistent Lunde og Statskonsulent Dall have overtaget Dommerhvervet. Men dernæst er der ogsaa i flere af de jydskke Amter foranstaltet en Bedømmelse af Ostelagre, idet Statskonsulent Hørlyck sammen med forskellige Mælkeribestyrere gjentagne Gange har besøgt alle de Mælkerier, der have anmeldt Deltagelse. — Som et Vidnesbyrd om den store Tilslutning de samvirkende

Forsøgsostninger har faaet, kan det nævnes, at ved den aarlige Fællesudstilling, der afholdtes i Odense den 28. Novbr., var der fremstillet 191 Numre Ost, nemlig 100 af Centrifugemælk og 91 af Blandingsmælk.

Som en ny Foranstaltning til Mælkeribrugets Fremme, der i Aarets Løb er bleven bragt i Anvendelse, kan det nævnes, at Fyns Mejeriforening ved Statskonsulent Birk og Landbrugskandidat Skov har iværksat en saakaldet »Kontrolfyring«, hvormed der tilsigtes ved grundig Undersøgelse af alle Forholdene paa de Mælkerier indenfor Foreningen, der ønske det, at faa konstateret Kulforbrugets Størrelse samt Tilstedeværelsen af mulige Fejl ved Anlægget eller dets Brug, saaledes at man ved Afhjælpningen af disse Fejl kan søge Forholdene forbedrede. — Sagen har vundet fortjent Opmærksomhed og vil ventelig ogsaa blive taget op i andre Egne af Landet.

Malkekursus og Foredrag om Malkning har været fortsat i 1902 i de fleste Egne af Landet og have vel ogsaa haft særdeles god Tilslutning, men det synes dog som om Interessen for den ene Del af Husdyrbruget, selve Malkningens Udførelse, næppe i Længden vil kunne holde Interessen fangen, og den burde næppe saa stærkt være sondret ud fra de øvrige Forhold, der vedrøre Mælkens Produktion; thi den ene Side af Sagen skal vel passes, men de andre Sider maa derfor ikke forsømmes, om Resultatet i Længden skal blive tilfredsstillende.

Mælkens Betaling efter Flødeprocent, som der ved Kontrolforeningernes Arbejde begyndte at blive fornyet Interesse for, gaar det kun smaat med at faa indført i de Egne, saasom Maribo Amt, hvor man fra tidligere Tid kun har haft Ukjendskab og Mistillid til Sagen. — Det vil være meget ønskelig, om der fra Landboforeningernes og Mælkeriforeningernes Side maa blive gjort fornyede Anstrængelser for at retlede Befolkningen paa dette meget vigtige Omraade.

Professor la Cour paa Forsøgsmøllen ved Askov har fortsat sine tidligere begyndte Kursus i Elektricitet, ved

hvilke mange Mælkeribestyrere have været Deltagere, og det er ikke faa elektriske Lysanlæg, der i Aarets Løbere blevne installerede paa de større Mælkerier saavel i Jylland som paa Øerne.

Pasteuriseringsloven har ligesom i de foregaaende Aar hyppig været Gjenstand for Omtale, og i Aar har den særlig været fremme til Drøftelse, fordi den ifølge sin § 10 skal revideres i indeværende Rigsdagssamling. — Det kan formentlig siges at være et almindeligt Ønske blandt Fagmænd, at de faa tilbageværende Herregaardsmælkerier maa blive inddragne under Loven, at den lovbefalede Varmegrad for Flødens Pasteurisering maa blive nedsat fra 85 til 80° C., at Kontrollen kun maa tage Hensyn til Udfaldet af den af Prof. Storch angivne kemiske Prøve og ikke til Aflæsningen af Thermometre, der hyppig blive unøjagtige, samt at Kontrollens Udførelse og Fastsættelsen af Mulkterne maa blive ordnet paa en mere betryggende og ensartet Maade Landet over, end det hidtil har været Tilfældet.

*

*

*

Endelig skal der her mindes om, at ved Aarets Slutning døde efter et forholdsvis kort Sygeleje den af det danske Mælkeribrug saa overordentlig højt fortjente Professor Th. R. Segelcke. Han er med Rette bleven kaldet det danske Mælkeribrugs Fader, og medens hans Liv og betydningsfulde Arbejde andetsteds vil blive gjort til Gjenstand for udførlig Omtale, skal her i denne sammentrængte Aarsoversigt kun lige nævnes de vigtigste Data. — Thomas Riise Segelcke blev født den 2. Maj 1831 paa den gamle Herregaard Kjærsgaard, Nordvest for Hjørring. Som Dreng gik han i Aarhus Realskole og kom derfra til polyteknisk Lærestanstalt. Her uddannedes han som Kemiker, tog polyteknisk Examen i anvendt Naturvidenskab med bedste Karakter, og senere fortsatte han sine Studier i Kemi paa en treaarig Rejse i

Tyskland og England, hvor han samtidig fandt rig Lejlighed til at iagttage Landbruget og Handelen med Landbrugsprodukter.

Saaledes udrustet overdroges det ham 1860 af Det kgl. danske Landhusholdningsselskab at foretage Undersøgelser over alle Mælkeribruget vedrørende Forhold, og derefter virkede han indtil 1880 som Selskabets Konsulent. Tidligere havde der vel været nogen Smørproduktion her i Landet, men Muligheden for Fremskridt var kun ringe. Paa Herregaardene arbejdede de holstenske Mejersker rent erfaringsmæssigt, idet de ofte søgte ved Hemmelighedsfuldhed at dække over deres Mangel paa Forstaaelse af Arbejdet, og omkring i Landsbyerne stod Mælkefadene endnu paa Hylder under Loftet i Bondens lave og beklumrede Stue. Segelcke begyndte strax med den ham karakteristiske Grundighed at tage Del i alle forefaldende Arbejder i nogle af de mest ansete Herregaardsmælkerier. Ved Hjælp af Thermometer, Vægt og Maaleglas trængte han møjsommeligt til Bunds i Fagets Hemmeligheder, nedskrev sine Erfaringer og bragte dem lidt efter lidt til Nytte paa andre Steder. Han lærte Mejerskerne at føre Regnskab og at gjøre Optegnelser. Han fik unge, intelligente og oplyste Mænd oplærte i Faget, saaledes at nogle af dem kunde virke som Mælkeriassistenter omkring i Landboforeningerne. Han fik indrettet Vand- og Ismælkerier. Han fik afholdt talrige Smørudstillinger. Han var utrættelig til at virke for det danske Smørs Anseelse i Udlandet, og af særlig stor Betydning blev det, at det lykkedes ham 1879 at skaffe Danmark den højeste Udmærkelse for salt Smør paa den internationale Udstilling i London.

Allerede 1873 udnævntes Kandidat Segelcke til Professor, og fra 1874 og lige indtil sin Død underviste han i Mælkerilære og Landbrugsbogholderi ved Landbohøjskolen. Stor Fortjeneste indlagde han sig ved Margarine-lovgivningen, hvorved det danske Smørs Ægthed og Anseelse er bleven bevaret. For to Aar siden valgtes han til Præsident for det Kgl. danske Landhusholdningssel-

skab og med usvækket Interesse stod han midt i sin Gjerning, da han blev angreben af den tyfoide Feber, som udslukte hans Liv den 12. November 1902. —

Professor Segelckes Arbejde vil mindes med den største Hæder og Anerkjendelse, saa længe Smørproduktionen vedbliver at være de danske Landmænds bedste Indtægtskilde.
